

Dosarul nr. 2ra-996/22  
2-21096363-01-2ra-20072022

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) S. Daguța  
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) M. Guzun, V. Buhnaci, V. Sîrbu

## Î N C H E I E R E

21 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al  
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul  
judecătorii

Dumitru Mardari  
Galina Stratulat  
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Olar Maria,  
reprezentată de avocatul Croitor Alexei,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Olar Maria  
împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la  
judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral,  
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2022,

### c o n s t a ț ă :

La 25 iunie 2021, Olar Maria a depus cerere de chemare în judecată împotriva  
Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în  
termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, Olar Maria a menționat că la 26 aprilie 2019 a depus la  
Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana o plângere împotriva administrației instituției  
penitenciare cu privire la condițiile inumane și degradante de detenție.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 21 februarie 2020,  
s-a admis parțial plângerea înaintată, s-a constatat faptul deținerii pe o perioadă de  
13 zile în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3  
din Convenția Europeană Pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților  
Fundamentale și s-a încasat pentru perioada aflării în Penitenciarul nr. 13 –  
Chișinău cu titlu de despăgubire suma de 1 300 lei.

La 28 februarie 2020 a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de recurs  
împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 21 februarie 2020,  
care până în prezent se află pe rolul instanței.

Reclamanta a invocat că i-a fost încălcat dreptul la examinarea plângerii în termen rezonabil, or, în instanța de fond plângerea s-a examinat în perioada 26 aprilie 2019 – 21 februarie 2020, iar în instanța de recurs începând cu 12 martie 2020 și care nu a fost finalizată.

Olar Maria a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a plângerii împotriva administrației penitenciare referitoare la condițiile de detenție și încasarea sumei de 200 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 13 octombrie 2021, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Olar Maria.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că în procesul examinării plângerii împotriva administrației penitenciare referitoare la condițiile de detenție, atât în instanța de fond, cât și în instanța de recurs, au apărut un șir de circumstanțe obiective, care au generat examinarea mai îndelungată a cauzei și anume: numărul mic de judecători, plecarea judecătorilor în demisie, ceea ce implică necesitatea redistribuirii cauzei unui alt judecător, aflarea judecătorului raportor în concediul medical, numărul excesiv de mare a cauzelor pendinte, cât și comportamentul părților, or, petiționara în decursul judecării cauzei a formulat 3 cereri de recuzare judecătorilor, iar aceste cereri au implicat amânarea ședințelor de examinare cauzei în fond pentru examinarea cererilor de recuzare, din care 2 cereri au fost respinse ca fiind neîntemeiate, iar a treia a fost admisă parțial.

Instanța de fond a constatat că cerința reclamantei cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a plângerii este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, dat fiind faptul că s-a stabilit lipsa încălcării a dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, iar făcând o apreciere a criteriilor în dependență de care se apreciază rezonabilitatea termenului de examinare a plângerii, instanța a concluzionat că, perioada de referință (2 ani și 9 luni) nu depășește limita rezonabilității pentru astfel de cauze.

Totodată, luând în considerație complexitatea cauzei, comportamentul părților și sarcina lunară a fiecărui judecător, de termenii în care se efectuează actele de procedură, instanța a constatat că, în speță, instanța de judecată a acționat cu bună credință, cu o suficientă diligență, a întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării și soluționării obiective și sub toate aspectele a plângerii și nu a admis perioade mari de stagnare a procesului, prin urmare nu se poate concluziona referitor la încălcarea dreptului reclamantei la examinarea cauzei în termen rezonabil a plângerii.

Iar, amânările ședințelor de judecată ce au avut loc în speța în care se invocă tergiversarea examinării plângerii, au survenit urmare a realizării drepturilor procesuale ale părților, care au dus la amânare în repetate rânduri, motiv din care întinderea examinării acesteia nu poate fi pus pe seama instanței de judecată.

Mai mult ca atât, instanța de judecată a conchis că reclamanta în toată perioada aflării dosarului din speță pe rol, nu a înaintat cereri de accelerare a procedurii de examinare și nu a invocat pericolul de încălcare a termenului rezonabil de soluționare a plângerii, astfel în mod tacit a aprobat toate acțiunile întreprinse de instanța de judecată întru soluționarea obiectivă a acesteia.

Prin urmare, în circumstanțele în care pe parcursul examinării plângerii, reclamanta și reprezentantul său nu au semnalizat prin cereri corespunzătoare despre existența pericolului încălcării termenului rezonabil de judecare a cauzei, nu poate fi reținut argumentul referitor la încălcarea termenului rezonabil de examinare.

Referitor la încasarea prejudiciului moral, instanța de judecată a menționat, că părțile sunt obligate să prezinte probe pe care le invocă, iar la aprecierea prejudiciului moral instanța de judecată ia în considerație argumentele invocate de ambele părți în proces.

Astfel, prima instanță a concluzionat că pretențiile referitor la prejudiciul moral nu pot purta un caracter declarativ, ci trebuie să dispună de suport atât probator, cât și juridic, iar la speță nu s-a constatat existența prejudiciului moral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2022, s-a respins apelul declarat de Olar Maria și s-a menținut hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 13 octombrie 2021.

La 06 iulie 2022, Olar Maria, reprezentată de avocatul Croitor Alexei, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Recurenta Olar Maria, în motivarea recursului a invocat că la examinarea cauzei, instanțele de judecată au aplicat eronat normele de drept material.

Astfel, a menționat că instanța de judecată eronat a constatat că depășirea termenului legal de examinare a cauzei nu echivalează cu încălcarea termenului rezonabil.

Or, depășirea termenului legal de examinare a cauzei este o încălcare evidentă și nu necesită a fi dovedită și argumentată.

De asemenea, a specificat că legislația internă nu oferă o descifrare a noțiunii de ”termen rezonabil”, însă prin obligarea respectării unui astfel de termen pentru înfăptuirea actului justiției, atât normele naționale, cât și cele internaționale invocă administrarea justiției fără întârzieri neconforme de natură a-i compromite eficacitatea și responsabilitatea.

Deci, sensul la ”termen legal” nu necesită o interpretare, ci o aplicare și respectare expresă.

La 20 iulie 2022, instanța de recurs a expediat în adresa intimatului copia recursului, fiind recepționat de către Ministerul Justiției la data de 22 iulie 2022, conform avizului de recepție (f.d.91).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 02 martie 2022.

La 17 mai 2022 instanța de apel a expediat în adresa părților decizia motivată.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 06 iulie 2022, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinînd temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea

statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Olar Maria, reprezentată de avocatul Croitor Alexei, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

#### d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Olar Maria, reprezentată de avocatul Croitor Alexei.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,  
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh